

Ekspонат miesiąca - Październik 2023 r.

Gwóźdź do drzewca od sztandaru z okresu II RP

Związany z osobą Bonifacego Kozona - burmistrza Grajewa

Grajewska Izba Historyczna jako ekspонат miesiąca października proponuje jeden z gwoździ do drzewca sztandaru z okresu II RP.

Został on wykonany z kawałka miedzi i ma kształt tarczy herbowej w typie szwajcarskim o wymiarach maksymalnych 23 mm wysokości i 17 mm szerokości. Jest ona lekko wygięta łukowato, tak by pasowała do okrągłej powierzchni drzewca sztandarowego. Na awersie po skosie zostały wyrzeźbione litery, tworzące napis: B. / KOZON / BURMISTRZ / M.GRAJEWA. Rewers jest gładki, a na jego środku przymocowano ostro zakończony gwóźdź o długości 17 mm.

Powierzchnia opisywanego przedmiotu w dużym stopniu uległa wyraźnym przetarciom i przebarwieniom na skutek działania czynników atmosferycznych. Ekspонат został zakupiony do zbiorów Grajewskiej Izby Historycznej w lutym 2017 r.

Przedmiot jest pamiątkowym gwoździem wbijanym w drzewce sztandaru przez fundatorów podczas aktu jego wręczenia. W tym przypadku jest on związany z osobą Bonifacego Kozona - burmistrza Grajewa w latach 1934-1939, co umożliwi nam bliższe jego datowanie. Niestety nie wiemy, którego sztandaru, który był wręczanym w tym okresie, dotyczy.

Bonifacy Kozon - urodził się 5 czerwca 1894 r. w Lipinach (pow. makowski), jako syn Antoniego i Julii ze Skóreckich. Podstawowe wychowanie i wykształcenie zdobył w domu. Następnie uczęszczał do Seminarium Nauczycielskiego w Siennicy. Już w okresie nauki w szkole średniej prowadził działalność niepodległościową i harcerską oraz w szeregach POW. Wiosną 1915 r. został wcielony do armii rosyjskiej, w której szeregach przebywał na froncie do stycznia 1918 r. W końcu lutego 1918 r. wstąpił w szeregi I Korpusu Legii Oficerskiej i należał do Związku Polaków Wojskowych. W sierpniu 1918 r. wraca w rodzinne strony i znów rozpoczyna służbę w POW. Po rozbrojeniu Niemców i awansie na stopień podporucznika działa w lokalnych strukturach administracyjno-wojskowych POW. Od maja 1919 r. bierze udział w wojnie polsko-bolszewickiej, podczas której zostaje odznaczony Krzyżem Walecznych i awansowany do stopnia porucznika. W lutym 1922 r. zwolniony do rezerwy. Po przejściu do rezerwy w 1922 r. został przyjęty na kurs skarbowy w Min. Skarbu. Następnie zamieszkał w Grodnie, gdzie pracował w administracji i na niwie dziennikarskiej. Był m.in. współredaktorem „Nowego Dziennika Kresowego”, jak i prezesem Zarządu Spółdzielni „Jutrzenka”. Od listopada 1928 r. był żonaty z Haliną Wasilewską c. Aleksandra i Wiery Kisielewicz. W dniu 8 października 1934 r. został wybrany burmistrzem Grajewa. Wybór jednak nie odbył się bezkonfliktowo, co odnotowała ówczesna prasa: „Wybrano burmistrza Bonifacego Kozona, korespondenta PAT z Grodna, kandydata tego nikt w Grajewie nie zna, radni narodowi dali białe kartki zaznaczając w ten sposób, że nie biorą odpowiedzialności za importowanego burmistrza.” Funkcję tę piastował co najmniej do lutego 1939 r. (a prawdopodobnie aż do września 1939 r.). Dalsze jego losy nie są nam na razie znane.

Więcej informacji: <https://grajewiak.pl/index.php/biogramy/653-kozon-bonifacy>